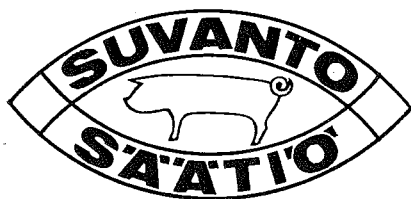

SUVANNON SEUTU

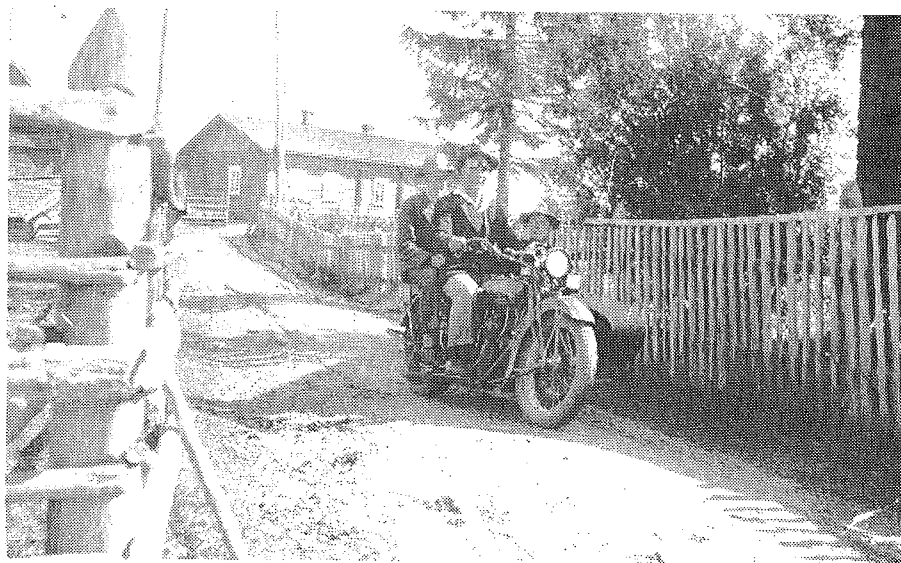

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1987

HUHTIKUU

Keljan pojat pyöräilemässä Haparaisten kujasilla.

Sakkola-juhlat

Kuluvan vuoden Sakkola-juhlien järjestelytoimikunta tiedottaa: Ensi kesän perinteiset Sakkola-juhlat pidetään, niinkuin on jo aikaisemmin kerrottu, Sakkolan sotainvalidien ja heidän avustajiensa järjestämänä Tampereella kaksipäiväisinä elokuun ensimmäisenä lauantaina ja sunnuntaina. Juhlista tulee tavallista suuremmat, sillä Suvanto-säätiö juhlii samalla perustamisensa 40-vuotista toimintaa. Juhliin mennessä Suvanto-säätiö suunnittelee painettavaksi 40-vuotishistoriikin, jossa kerrotaan säätiön perustamisesta, sen toiminnasta ja tavoitteista kuluneilla vuosikymmenillä. Teosta jaetaan sakkolalaisille juhlavieraille ja näin saamme parempaa ja asiallista tietoa

Suvanto-säätiön peruseriaatteista ja säännöistä. Odotamme historiikin julkaisemista suurella mielenkiinnolla.

Lauantain Muistojen iltaa vietämme jo tutuksi tullessa Tampereen Kauppaoppilaitoksessa, jossa on hyvät tilat vaikka suuremmallekin joukolle. Paikka sijaitsee Sammonkatu 45:ssä. Illan yhtenä teemana on muistella aikoja siellä kotikonnuilla 45 vuotta sitten, jolloin perustettiin Sakkolan sotainvalidien osasto Sakkolaan, sekä miten tänne on päästy, sekä paljon muuta.

Toisen juhlapäivän aloitamme kunniakäynnillä Kalevankankaan Sankarihaudalla, sekä Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

Jumalanpalvelus pidetään Kalevan kirkossa, alkaen klo 10.00. Päiväjuhla pidetään Tampereen yliopistolla Kalevantie 4, alkaen klo 14.00. Juhla tulee olemaan perinteisen arvokas, täällä huomioidaan myös Suvanto-säätiön 40-vuotistaival. Juhlissa puhuu ammattikasvatusneuvos Matti Laamanen. Muusta ohjelmasta laajemmin seuraavassa Suvannon Seudussa ja Karjalassa. Ruokailu sekä kirkkokahvit tarjotaan Kalevan kirkon avarassa seurakuntatilassa kirkkonmenojen jälkeen.

HYVÄT SAKKOLALAISET!

Suunnitelkoa jo täs vaihies tuleva kesä toimintoa ja sijoittakkoa Sakkola-juhlat etusijal almanakkahienna ja ilmoittakkoa tulostanne vällei meil, jot tiijeteä varata juhlavierail yösija. Tulkoo oikei KOSTII! Myö uotelloo teitä kaikkii. Tervetulluo!

Juhlatoimikunnan puolest

MARTTI KARONEN

Ajast' aikaan

Niinkuin kauan ennen
Aurinko nousee, aurinko laskee
ja kiirehtii takaisin sinne
mistä se jälleen nousee

Kiertotähdellään ihmiset asuvat,
toiset ahtaissa toiset yllellisissä
asunnoissa.

Toisilla ei ole asuntoa.

”Ketuilla on luolat ja
taivaan linnuilla pesät.”

Ihmiset väsyvät päivien
tavallisuuteen,
samallaisuuteen,
hakevat erilaisuutta.

Sukukirjojen pinot ja
kansojen tarinat
vuosituhansien halki, siinä
kirjoitettu kirja ajasta.
Maahan pudonneet lehdet
kirjoittamaton kirja ajasta,
jossa vuodenajat seuraavat toisiaan

aina samassa järjestyksessä.
Sadot kypsyvät. Ne korjataan,
ihmiset tulevat ja lähtevät,
se mitä siinä välissä on,
on pientä ja lyhyttä
ihmisen rakastama elämä.

Siinä ajassa ihmiset
yrittävät tehdä matkan
tyhjyyden meren yli aurinkoon
henkensä kannattamana
ja aivoitustensa yhtenä päämääränä
hallitsemaan avaruutta.

Ihminen oli lähellä aurinkoa
kun hänen kätensä olivat pienet
lapsen kädet, lämpöiset kuin
auringon säde, kun hän näki
kuinka aurinko sai hämähäkin
seitit kosteiden lepän oksien
välissä kimaltelemaan.
Sitten tuli sota — hennot seitit
lepän oksien välissä särkyivät

ja ihminen ampui lennostaan
ihanat ilmalintunsa.
Surmasi runon, sen sijaan tajusi,
ei ole sattumaa missään maastossa
— On yhä tuo katsomus, kun lapset
löytävät kuolleen linnun
he hautaavat sen ja laulavat:
”Sun haltuus...”

Vielä taivaankannen alla huokuu
sydänmaan metsien syvyys,
koskemattomuus, muuttumattomuus.
Aika, se kuluu, se työskentelee
vääjäämättä aatteille ja saavutuksille
väläkappaleena ihminen.

On modernisoitava kirkot, opit
ja saatettava ihmiset ymmärtämään
virtauksia.

On saatava aikaan
valtava
renessanssi.

Vanhan vinttikaivon aika
on pysähtynyt
sen korkeaan huippuun
lintujen levähtää.

VIVI PAASIKUNNAS

Mieluinen muisto evakkomatkan varrelta

Olemme eläneet täällä Länsi-Suomessa jo yli 40 vuotta ja tässä ajassa on kertynyt paljon muistoja ja elämän kokemuksia matkan varrelta. Meillä on myönteisiä ja kielteisiä kokemuksia jokaisella, mitkä ovat elämäämme ja mielialaamme kasvattaneet ja muokanneet. Mikä lie, että ne ikävät asiat on vuosien mittaan unohuneet, mutta joku myönteinen ja iloinen kokemus jää pysyvästi mieleen matkan varrelta niinkuin se olisi eilen tapahtunut.

Minulle on jäänyt eräs tällainen mieluinen muisto, joka lämmittää mieltä vielä näin vuosikymmenien jälkeen. — Kerron sen tässä teillekin Suvannon Seudun lukijat:

Oli joulukuun alku 1944, jolloin nuori aviomieheni oli kotiutettu sotareisulta marraskuussa ja tullut Rantasalmelle, silloiseen evakkopaika-

kaan. Hänen vanhempansa saivat haltuunsa entisen pika-asutustilansa Orivedeltä ja olivat matkustaneet sinne edeltäkäs, samoin sisaret. Me, nuoripari jäätiin matkustamaan lehmien kanssa.

Ajoimme karjan Rautalammilta Suonenjoen asemalle ja löysimme sieltä sopivan katoksen mihin lehmät sijoitimme ja itse läksimme kyselemään yösijaa matkustajakodista, joka järjestyikin, vaikka tungos oli kova joka paikassa. Rautatievaunu luovattiin vasta seuraavana iltana, niin jouduttiin siinä odottelemaan matkan jatkumista toista vuorokautta.

Kun katoksessa sitten lypsimme ja hoitelimme lehmiämme tulla tupsahti siihen pieni ja mukavannäköinen nainen, joka esitteli itsensä rouva Tuppuraiseksi ja kyseli, että eikö meiltä saisi maitoa ostaa?

Sitähän meillä oli ja lisäksi olisi maito pitänyt maahan kaataa, koska emme siinä tilanteessa voineet sitä käyttääkään.

Emme huolineet maksua maidosta ja rouva oli kovasti mielissään, kun sai vähän ylimääräistä, maitohan oli silloin kortilla.

Hän rupesi kyselemään, missä me majailimme ja kerroimme asuvamme matkustajakodissa. — Eikö se ole kallista asumista? Tulkaa meille! Asun tässä ihan lähellä.

Me tietysti suostuimme siihen miehlyvin ja lähdettiin rouvan mukaan sekä käytiin perumassa matkustajakodin varaus.

Niinpä me karjanhoidajat sontasaappainemme majoituimme ystävälliseen ja kauniiseen kotiin.

Isän hevonen

Sakkolan Haparaisten kylässä asuivat Katri ja Juho Riikonen. Heidän kodissaan järjestettiin usein seurakuntatilaisuuksia.

Evankeliumiyhdistyksen saarnamiehet olivat myös tervetulleita pitämään hartaushetkiä, niinkuin silloin näitä tilaisuuksia kutsuttiin. Minäkin ennen sotia sain käydä heidän kodissaan kyseisissä tilaisuuksissa.

Evankeliumiyhdistyksen saarnaa ja Matti Sokka oli ollut pitämässä seuroja ja tämän jälkeen syntyi seuraava keskustelu: ”Juho-veli! Jos siul on oma hevone, nii sie et lähe minnuu kyytii Pyhäjärve Soapruu, mut jos siul on Isän hevonen, nii sie lähhet minnuu kyytii...”

Juholla sattui olemaan Isän hevo-

nen ja vanha saarnaaja sai kyydin seuraavaan seurapaikkaansa.

Tämä on piirisihteeri Otto Muhosen aikanaan kertoma tapahtuman kulku.

— — —

Nyt on vähän hevosia, mutta sitä enemmän autoja. Moni vanhus joka ei jaksa enää omin voimin päästä kirkkoon tai seuroihin, olisi hyvin kiitollinen jos olisi sellaisia auton omistajia, jotka haluaisivat palvella lähimmäisiään.

Maaseudulla tällainen lähimmäisen auttaminen on luonnollisempaa, koska kyläyhteisössä tunnetaan paremmin naapurit, kuin kaupunkiyhteisöissä.

EERO KUISMA

Ihmisen Golgata

Kärsimyspaikalla
polku eroaa valtateistä.
Polkua sitä kulkee
moni meistä.

Pilkkakruunua kantaa
moni meistä.
Raahaa ristiä näkymätöntä,
näännyttävää, yksin,
kaukana valtateistä.

Ihmisen Golgata:
Raskaiden ajatuksien piinaa.
— Juotava katkeranmakuista viinaa.
Taakka painava
sielussa pimeässä.

ELSA TUOKKO

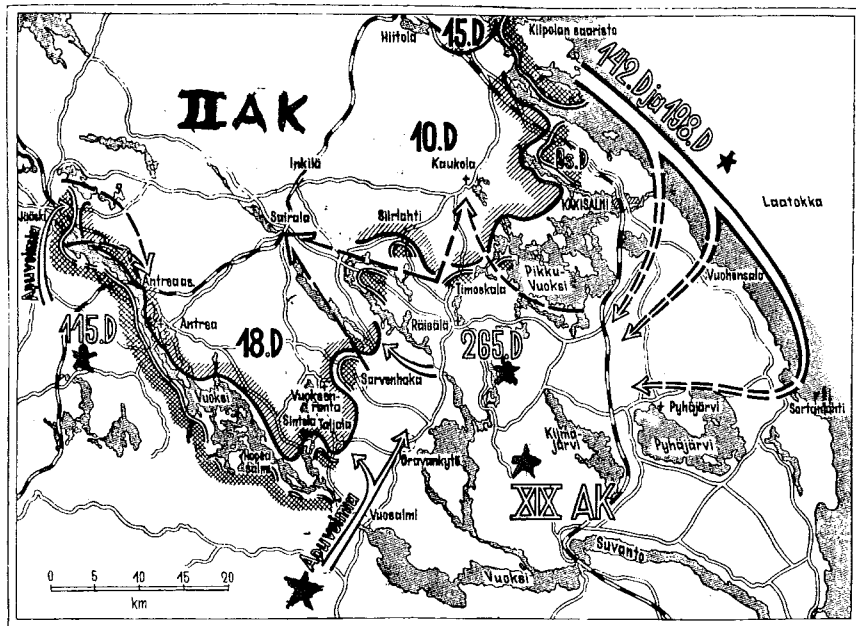
Kiviniemen ja Suvannon pohjoispuolen valtaus 1941

Käytetyt lähteet: JR1:n ja JR2:n sotapäiväkirjat. Sotamuseo. Suomen sota 1941—45 osa III. Sotatieteen laitos. Kers. Uuno Haapasalon haastattelu v. 1942 ja käynti taistelupaikoilla. Kartat teoksesta Suomen sota 1941—45 osa III.

AK:n tehtävänä Itä-Kannaksella Käkisalmen valtauksen jälkeen jatkaa hyökkäystä Kiviniemen — Suvannon — Taipaleen linjan saavuttamiseksi.

Tilanne:

Ylipäällikön käskyn mukaan oli II Kenrl. Laatikaisen komentama II

Piirros 13. Venäläisten vastahyökkäyssuunnitelma 15.8.

Rouva laittoi meille ruokaa ja keitti korviketta, passasi kuin parhaita vieraitaan! Hän laittoi meidät nukumaan omaan makuuhuoneeseensa, puhtaiden lakanoiden väliin ja silkkitäkkien alle!

Voi sitä onnea ja hyvää mieltä. Emme olisi voineet uskoa, että tällaisia ihmisiä voi evakot matkallaan tavata. — Hänen miehensä oli metsänhoitaja, mutta oli silloin jossain matkalla, ja hän uskalsi ottaa meidät, ihan vieraat ihmiset sinne kauniiseen kotiinsa ja piti meitä kuin parhaita vieraita.

Toisen päivän iltana pääsimme lähemmään ja tämä rouva Tuppurainen kävi meidät saattamassa vaunuun ja

antoi meille sinne pimeään vaunuun MYRSKYLHDYN, joka oli sitten kovasti tarpeen. Tämä ystävällinen teko ja meihin suhtautuminen tässä tilanteessa ei koskaan unohdu. Se jäi lämmittämään mieltä koko elämän ajaksi.

Jospa mekin osaisimme täällä elämän varrella tietämättämme tehdä sellaisia pieniä hyviä tekoja ja suhtautua kaikenlaisiin lähimmäisiimme ystävällisesti, niin meistäkin jäisivät muistot pysyvästi mieliä lämmittämään!

Tämä rouva Tuppuraisen ystävällinen teko on meille hyvä esimerkki.

S K

AK oli työntänyt vastassaan olevat venäläiset joukot Hiitolan Kilpolan saaren kohdalla Laatokkaa vasten, tarkoituksella saartaa ne suureen mottiin. Saartoyritys ei onnistunut, sillä venäläiset pystyivät vesitse kuljettamaan suurimman osan joukoistaan Käkisalmen, Vuorensalon ja Sortanlahden satamiin, sieltä autoilla ja osaksi marssien rintamalinjan vahvistukseksi Vuoksen eteläpuolelle.

Vihollinen:

Odotti lisävoimien tuloa etelästä Leningradin alueelta ja saatuaan XIX AK:n kootuksi aikoi keskittää Hiitolasta siirtämänsä 142 D joukot Pyhäjärven — Kiimajärven kannakselle, sekä toisen vesitse kuljettamansa 198 D:n Pyhäjärven — Laatokan kannakselle jo rintamassa olevan 265:n D:n avuksi. Sekä näillä kootuilla voimilla ryhtyä suureen vastahyökkäykseen suomalaisia vastaan ja tunkea heidät suureen saartorenkaseen Vuoksen vesistöä vasten.

Painopiste oli Myllypellon seudulla, jossa hyökkäysjoukkojen kiilana oli ev. Donskoin komentama taisteluosasto Donskoi. Hyökkäyksen piti alkaa 22. 8. varhain aamulla. Suomalaisen tiedustelu oli paljastanut vihollisen aiheet.

Omat vastatoimet:

II AK:n komentaja päätti torjua vihollisen yritykset tempaamalla aloitteen käsiinsä. Etenemällä nopeasti vahvoin voimin Laatokka — Pyhäjärvi kannaksilta vihollisen selustaan sekä oikealta Vuoksen pohjoispuolitse Kiviniemen — Taipaleen varteen saartaa vihollinen suureen mottiin Pyhäjärven seudulle.

Sekä vihollinen, että oma AK:n johto suunnitteli siis vastustajan mo-

tittamista. Vihollinen Vuoksea vasten ja oma II AK Pyhäjärvelle.

Näitä sotatoimia varten oli 23. 7. lähtenyt rajalta kaksi suomalaista kaukopartiota liikkeelle. Ylikers. Kuopan ja ylik. Mörön rautulaiset partiot etenivät rajalinjan ylitettyään yhdessä Kirvun — Sairalan taitse Räisälän seudulle, josta jakaantuivat kahtia. Ylikers. Kuopan partion saapuessa Vuokselan Räihänrannan kylään ja ylitettyä vesistön kulkien Vaalimon ja Mäkrän kylien taitse Orja saaren — Raasulin seudulle ja Raadun ja Raasulin välillä räjäyttivät rautatien junineen ja lisäksi katkaisivat rautatien viidestä kohdasta. Ylikers. Mörön partio kulki Räisälän taitse Konnitsan pohjoispuolitse Pyhäjärven ja Myllypellon välillä myöskin räjäyttivät junan ja rautatien suuren suon kohdalla kahdesta paikasta.

Molemmat partiot palasivat hyökkäävien omien joukkojen yhteyteen ilman tappioita.

Pommituslentolaivue 44 pommitti kahdesti Käkisalmen lentokenttää ja siellä olleita vihollisen lentokoneita, saaden näitä palamaan. Pommitettiin myös Sakkolan lentokenttää, jossa oli 15 vihollisen konetta, aiheuttaen näille vaurioita. Edelleen pommilentolaivue 44 pommitti Pyhäjärven asemaa, siellä ollutta junaa ja rautatiekalustoa, saaden kohteen tulen ja savun valtaan.

Näillä ratakatoilla ja lentopommituksilla vaikeutettiin tehokkaasti vihollisen suunnitelmia ja edistettiin omia toimia sekä vähennettiin omien joukkojen tappioita.

Hyökkäys alkaa:

II AK:n kuuluva kenraalimajuri Sihvon komentama 10 D eteni oikeana kiilana tavoitteeseensa. Kenraali Hersalon komentama 1 D eteni AK:n vasemmalla sivulla.

10 D:n kuuluva ev. Vättisen komentama JR 43 oikealla reunalla, tukitykistönä I/KTR 9 — 12 putkea.

Keskellä eteni ev. Maskulan komentama JR 1 Räisälän eteläpuolel-

la, tukitykistönään Raskas Psto 25 ja II/KTR 3 — 24 putkea.

Vasempana rajalla eteni ev. Kääriäisen komentama JR 2, tukitykistönä Raskas Psto 12 sekä II/KTR 9 — 24 putkea.

Elokuun 19 päivänä marssi JR 1 Räisälän seudulta Lähdekorven kautta Kiimajärven länsipuoleiseen maastoon, ottaen haltuunsa Musakanlahden ja Sakkolan Lupran kylät ja asetti varmistuksen Konnitsan suuntaan etenevä III JR 2 saarsi Konnitsan kylän ja aloitti sen puhdistuksen.

Samana päivänä aloitti I/JR 43 etenemisen Lähdekorven tienhaarasta ja karkoitti vihollisen 2 tuntia kestäneen kiivaan taistelun jälkeen. Vihollinen oli kuitenkin jälleen vastassa Humalaisten kylän pohjoisreunassa. II/JR 43 saartoi vihollisen, joista osa tuhottiin ja osa vetäytyi metsiä myöten etelään, mutta menetti raskaan kalustonsa.

Aamulla 20. 8. JR 43 jatkoi etenemistään kohden Kiviniemeä, saavutti puolenpäivän aikaan Valkjärven kylän ja eteni iltapäivällä Kasarmilaan, työntäen vastassaan olevat vihollisen voimat noin 2 km päässä olevan Saviojan eteläpuolelle, jonne rintama illalla pysähtyi. Edessä oli vahvoja vihollisen rajavartijajoukkoja, jotka yrittivät vielä pitää asemansa Vuoksen pohjoisrannalla.

Aamulla 21. 8. kapteeni Ryynäsen komentama II/JR 43 heitti vihollisen Kiviniemenkosken yli. I/JR 43 varmisti Kiviniemeä ja III/JR 43 suunnattiin Viiksanlahteen. JR 43 tehtävänä oli samantien mennä suoraan kosken yli, mutta vihollinen ehti räjäyttää kosken sillat, joten ylityksestä oli luovuttava. Edessä oli myöskin erittäin vahva ja tulivoimainen vihollinen.

JR 1 ryhtyi 20. 8. Suvannon — Kiimajärven kannaksen valtaamiseksi hyökkäämällä Kiimajärven länsipuolitse tavoitteena Haitermaan seutu. I/JR 1 kapt. Anderssonin komentamana saavutti etummaisilla osil-

laan Sakkolan aseman maaston edessä olevan hv-esteen.

II/JR 1 joutui Tiituan eteläpuolella olevien avoimien Pelto- ja niittyaukeiden vuoksi koko päivän kestäviin koviin taisteluihin Voloskan kylän aukeitten reunassa. Täällä Sakkolassa hyvissä asemissa olevien vihollisen rajavartiojoukkojen kanssa, erityisesti Kiimajärven eteläpäässä olevan Kuisman talon rakennusten suojassa olevat lukuisat konetuliaseet hidastivat etenemistä.

Taistelu riehui Voloskan seudulla kiivaana koko päivän ja yön. Tykistö ampui saattotulta ja häirintää.

JR 1 jatkoi aamulla 21. 8. etenemistä Kiimajärven — Suvannon välisellä kannaksella. I/JR 1 saavutti aamulla Sakkolan aseman ja Maitotalon tiekolmion. Vihollinen teki erittäin tiukkaa vastarintaa, teki yön aikana kolme vastahyökkäystä, jotka kuitenkin pataljoona heitti takaisin. Taistelua käytiin tasaisessa ja harvassa mäntymetsässä lyhyellä etäisyydellä ja oli ajoittain hyvin verinen.

II/JR 2 eteni Kiimajärven eteläpään Hiekkapäästä saavuttaen Jortikanlammen kello 15.35. Pataljoona työnty Miissuan metsäisten harjujen yli ja saavutti Miissuan Vuotilaisenlammen eteläpuolella olevan tieristeyksen, rautatielinjan ja Papinlammen kello 18.40.

Pataljoona miehitti Miissuan ylikäytävän kohdalla Naskalin (Rauvalan) talon seudun Riikosen aukeille asti. Asetti varmistuksen pohjoiseen suuntaan Porsaanmäen — Noitermaan tielinjalle.

III/JR 1 työnty nyt ohi II/JR 1:n ja eteni Riikosen talon taitse Sammalkuiviketehtaan kautta Suuren suon reunaa pitkin vihollisen sivustaan, aina Rapaharjun tasalle asti.

Taistelu riehui kiivaana koko yön, vihollinen teki tiukkaa vastarintaa. Aamulla 21. 8. jatkoivat JR 1:n joukot painostustaan taistellen kiivaasti Haitermaan — Miissuan maastosta irtautuvaa vihollista vastaan. I/KTR 9 tukemana he työnsivät vi-

hollisen Sakkolan lentokentän laitamalle, jossa se taas asettui tiukkaan vastarintaan.

Miissuulle jäänyt II/JR 1 löi vastassaan olevan vihollisen ja tunkeutui keskipäivän aikaan Noitermaan — Porsaanmäen peltojen eteläreunaan.

Sakkolan lentokentän alueella jatkui 22. 8. 10 D:n painopistesuunnassa koko päivän kiivaat taistelut. I/KTR 9 tehokkaan tulivalmistelun jälkeen pääsivät I ja III/JR 1 etenemään ja tunkeutuivat Äikäänmäen aukeille.

21. 8. puoleenpäivään mennessä oli II/JR 1 saavuttanut Noitermaan palavan keskikylän seudun ja tunkeutui Jaaman tasolle. Pakottaen näin sivustahyökkäyksellä Pikonjoella asemissa olevan vihollisen vetäytymään.

Sakkolan suunnalla I/JR 1 ja II/JR 1 jatkoivat etenemistään ja tunkeutuivat aamulla 22. 8. Sakkolan Kirkonkylään.

II/JR 1 hyökkäsi aamulla 23. 8. Noitermaasta Sakkolan Karholaan ja otti yhteyden JR 1:n edellisiin pataljoonisiin. JR 1 asettui nyt lepoon Sakkolan Kirkonkylään, mutta suuntasi tiedustelun Saapruun ja Vilakkalaan.

15 D kaistalla oli II/JR 2 edennyt Pyhäjärven pohjoispuolitse ja saapui järven itäpuolitse Saapruun 23. 8. Josta jatkoi Kovero-ojan kautta Taipaleenjokea kohti.

15 D:n II/JR 57 eteni 23. 8. Yläjärveltä Johijoen kautta Laatokan rantatietä ja kahakoi vihollisen jälkijoukkojen kanssa matkalla Korpikylään.

Puoleenpäivään asti olivat jo 10 D:n partiot saapuneet Vilakkalaan asti. Vihollinen perääntyi sekasorron vallassa ainoaan ylikulupaikkaan Taipaleenjoella.

Myös JR 1:n partiot kohtasivat Vilakkalassa kello 14 jo Terenttilän linjalla. Sinne saapui myöskin Kaarna-jokelta JR 2 ja II/JR 43:n partio.

Taipaleenjoelle saapui myöskin I/JR 1 ja varmisti Kirvesmäen — Terenttilän linjan.

Tehtävänä oli samantien ylittää Taipaleenjoki, mutta pitkien marsien ja monen vuorokauden öin ja päivin jatkunut taistelu oli uuvuttanut joukot niin etteivät ne enää jaksaneet ponnistautua tähän tehtävään.

Vihollinen oli jättänyt Taipaleenjoen varmistuksen heikon miehityksen varaan. Ilmeisesti siltaa oli jo miinoitettu. Sillä iltapäivällä 23. 8. vihollinen räjäytti Taipaleenjoen sillan ja vahvisti joukkojaan Taipaleenjoen takana.

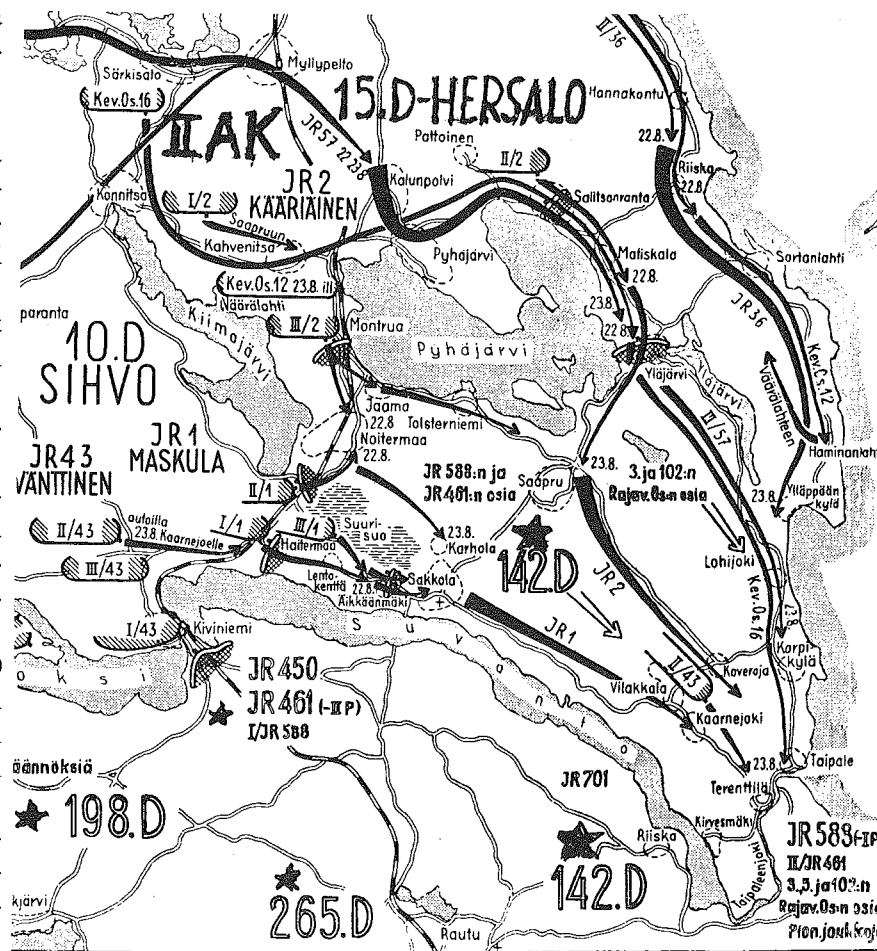
Yhteenveto:

Ennenkuin venäläisten joukkojen johto ehti saada suunnitelmansa Laatokan — Pyhäjärven — Kiima-

järven — Vuoksen välisille kannaksille riittävät voimat kootuiksi niin suomalaiset joukot nopeilla etenemisillään ja iskuillaan olivat saaneet vihollisen puolustuksen horjumaan. Sekä saaneet siirtämään hyökkäys- ja saarto-operatiiviseen toimintaan tarkoitetut voimansa ajoissa Taipaleenjoen ja Vuoksen virran taa ainoiden ylityspaikkojen kautta; välttyäkseen joutumasta saarroksiin Pyhäjärven seuduille.

Kenr. Laatikaisen johtamat joukot olivat näin täyttäneet Ylipäällikön niille asettamat tehtävät. Työntäneet vihollisen Vuoksen — Kiviniemen — Suvannon — Taipaleen linjan taakse ja aiheuttaneet niille huomattavia tappioita.

Heikki Karttunen

II AK:n Sotatoimet Kiviniemen ja Suvannon pohjoispuolen valloittamiseksi Taipaleenjoelle 19—23. 8. 1941. Venäläiset joukot merkitty ★

Kauno

Kaikkia hyviä ihmisiä, joita olen kohdannut elämäni aikana tahtoisin kiittää paljosta.

Eräs sellainen on neuvoja Hilja Pitkänen. Ja paljon lisää. Mutta elämässäni on myös eläinystävälläni oma osansa. Kun tulimme kotitilaa hoitamaan, niin lehmän ostoli oli tärkeimpiä toimenpiteitä. Evert Männiköltä saimme ostaa runsaasti maitoa antavan Kaunon. Loviisa-emäntä kehoitti liittymään "karjankasvatussyhdistykseen". Noinko nimi oli? Loviisa-emäntä huomasi kun taputtelin Kaunoa ja puhelin sille: "Kumpi nyt vaan osaisin hoitaa sinua oikein!"

Naapureissa herätti hilpeyttä yhden lehmän omistajana olla mukana mainituksessa yhdistyksessä. Varsinkin pilkkasi meitä eräs naapuri, joka sitten myöhemmin itsekin liittyi samaan yhdistykseen. Nauru loppui, kun tuli huomaamaan miten tarpeellista se oli heillekin. Se siitä.

Joka tapauksessa tuota tietä tutustuin neuvoja Hilja Pitkään. Hän oli tuki ja apu meille alkajille. Karja menestyi ja lisääntyi hänen ohjaustensa mukaan erikoisen hyvin. Kauno pääsi kantakirjoihin hyvässä hoidossa. Maidon rasvapitoisuus nousi vaadittuun määrään. Komea olemus olikin tuo käyttösolkä. Ja ystävänä ihan verraton. Katseli joskus lypsäjää, joka oli alussa hidas ja kömpelö. Mutta ei hermostunut,

vaan antoi rauhassa opetella.

Kaunon jälkeläinen Kielo jäi sodan jalkoihin. Kuinka surkeaa onkaan luontokappaleita kohtaan ihmisten järjettömyys — sota. Sääli ihmisiäkin, mutta viattomien luontokappaleiden kärsimykset käyvät eniten sydämelle.

Entiselleen ei elämä enää koskaan tullut. Rippeistä jokainen on saanut luoda uutta olomuotoa.

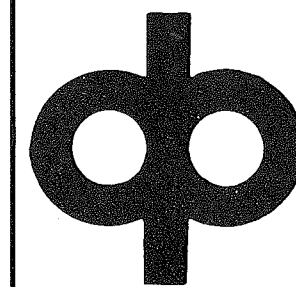
Jos Hilja Pitkänen vielä elää, niin toivon hänelle hyvää elämän iltaa. Sellaisessa työssä kuin hän oli sotkeutuu käyttämään väärin ohjattavien luottamusta, sillä varmasti oli paljon uteliaita kyselemään naapurien oloista Hiljalta, joka oli jokaisen luotettu auttaja. Hän ei sellaiseen alentunut. Hän oli vuorollaan kuin perheenjäsen ja aina ilolla vastaanotettu. Tosi auttavainen hän oli aina.

Kirsikka-tyttären syntymäaikana Hilja oli auttamassa kokonaisen viikon. Miten hyvä olikaan luotetun

henkilön avulla saada levätä ja koota voimia taas jatkamaan velvollisuuksiaan. — Airi-tyttären vauva-aikana meillä oli apulainen Saimi Kurikka. Saimi ja Hilja tulivat erikoisen hyvin toimeen keskenään. Saimista olisi tullut mitä parhain karjanhoitaja. Toivoin hänestä "Ake II" perheeseen, mutta navettatyö on pölyistä varsinkin talvella. Lehmien harjaus ja heinien käsittely erikoisesti. Saimin silmät tulehtuivat ja lääkäri kehoitti välttämään pölyistä työtä. Saimia muistelen hyvänä ystävänä ja erikoisen taitavana apuna varsinkin ruanlaitossa. Lihamuhennos ja "ruispuolaläpäkka" ovat yhä kaivatuja aterioita. Vahinko on vain kun täällä ei kasva puolukkaa.

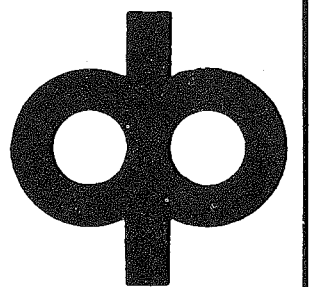
Kuinka läheisiä ovatkaan nuo kaukaiset ajat. Niitä on hauska muistella näin kymmenien vuosien jälkeen. Kiitos kaikille — Kaunollekin sinne autuaille karjamaille.

Klaudia Pelkinen

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Sananparsia

Atra arvoist parrai,
nuotta kalapyytöloist.

Ei siint uo kyntäjäs
kenne takapuolj
kärpäsi hossuu.

Älä syö siementä,
neät nälkeä monta vuotta.

Tattar taloks tekkyö,
tattar talottomaks.

Tytöt ei lopu kirkost,
eikä kukat tattarist.

Kotiine kopekka maksoa
kyläse rupla.

Meilt joutoa mies
vaik heinäaikan.

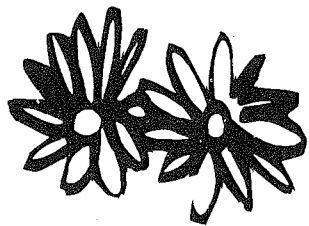
Mikä tuultai tulluo,
ni se viheltäi männyö.

Kell o juoksija hevone,
sil soap olla ilkijä akka.

Toine ei hyövy, jos
toine ei häyvvii.

Rahal soap vaik
Rauvust voita.

Puuveits sepä tupes,
tohvelit suutari jalas.

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

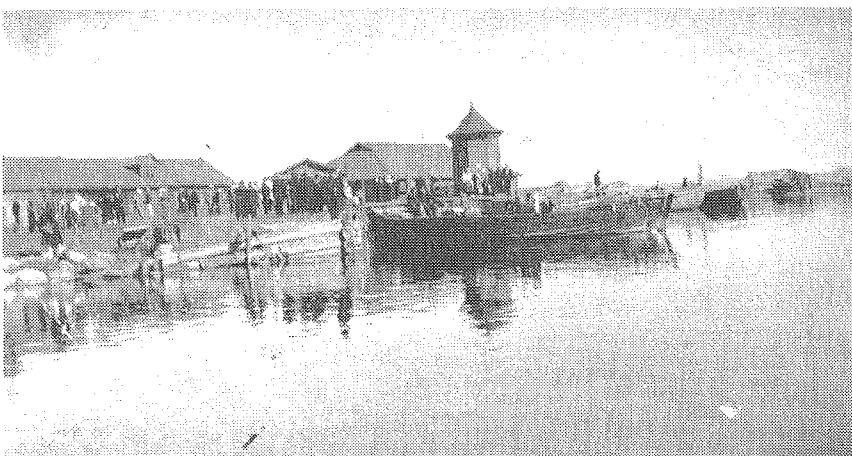
Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Sakkolan veteraanien kesäjuhliin osallistui myös joukko Lempäälässä asuvia veteraaniveljiä, joista osa yhteisessä aurinkoisessa potretissa oikealta lukien Juho Lemmetti, Einari Nuora, Reino Nuora, Aarne Kuisma sekä Manu Jousiranta.

Sakkolan kirkonmäen pojat kortilla!

Retkeläisiä Konevitsan luostarisaaren laiturirannalla 1930-luvulla.

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU
puh. 676 100

Eero Veikko Uosukaisen muistolle

Syyspimeän marraskuun iltaan 22. 11. 1986 yksin valvoit kodissasi Lempäälän Tuljamossa ja työpäiväsi oli jo päättynyt.

Elämän liekki silloin sammui, sait iäisyyskutsun kirkkauteen, tähtitarhain tuolle puolen.

Olit syntynyt Sakkolan Haparaisissa 14. 9. 1925.

Sinä Veljemme rakastit ja kunnoitit kotia ja isäimme maata.

Jäi jälkeesi kotipiha niin hiljainen, koivut, pensaat lintuineen... Me katsomme jälkiä kättesi töiden. Kiittäen, muistaen, ikävöiden.

Siunaus toimitettu Lempäälän Ristimäen kappelissa 5 pv. joulukuuta 1986.

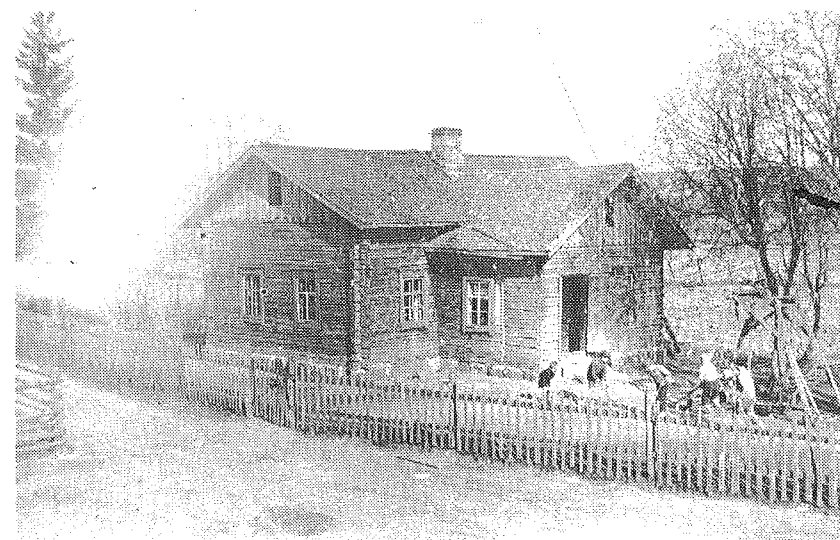
Kirkkaat päivät aurinkoiset siunaa Herra.

Tuonne taakse metsämaan sydämemme palaa.

Siskokset

Sipilänmäen pojat on järjestäytyneet valokuvaan. Valokuva on ajalta ennen talvisotaa.

Uosukaisen talo Haparaisissa ennen talvisotaa.

KUOLLEITA

Matti Käpin elämänliekki sammui 16. 1. 1987 Äänekoskella. Hän oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 3. 12. 1889.

Keski-ikään asti elämä kului kauliissa Karjalassa. Ehtoovuodet hän vietti Äänekoskella.

Pitkän iän ja suhteellisen terveen vanhuuden Luoja hänelle soi. Viime vuosi oli pitkä, väsymys yllätti. Kaikki häntä vanhemmat ja nuoremmatkin läheiset sekä oma ikäpolvi olivat poissa.

”Niin kuin muuttolintusen tie, kotoa kauas matka vie”, irtaantui pappamme 16. 1. tästä maallisesta vaeluksesta. Hän on kotona — kaikki on nyt hyvin.

Pappamme siunattiin 7. helmikuuta Äänekosken kirkossa. Siunauksen toimitti kirkkoherra Pertti Ikonen. Matkamiehen virren esitti Maria Turtiainen. Omaiset, sukulaiset ja ystävät laskivat jäähyväiskukat.

Muistotilaisuus oli papan tyttären-tyttären kotona. Kirkkoherra Pertti Ikonen ja Lyyli Ranta muistelivat poisnuikkunutta ja Maria Turtiainen esitti kansanlaulun ”Jo Karjalan kunnailla...”

Adressein olivat muistaneet useat ystävät.

”Sun haltuus Rakas Isäni, mä aina annan itseni.”

Jäämme häntä kiitollisina kaipaamaan.

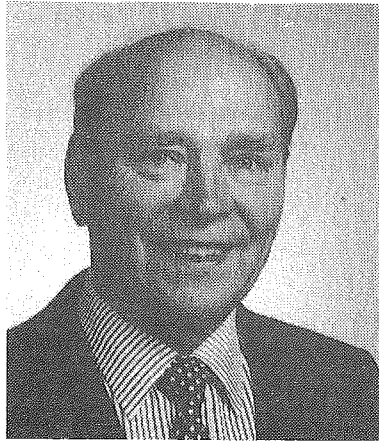
Ritva Jämsén

Aadolf (Aatto) Repo syntyi 28. 1. 1898, kuoli 15. 2. 1987 Lempäälässä. Hän oli syntynyt Sakkolan Kaarnajoella ja kotipaikka Sakkolassa oli Viiksanlahti. Viimeinen omakotitalonsa oli Lempäälän Moisiossa, jokin viimeiset ajat hän asui Ehtookodossa.

Anna Elina Kinnari os. Hallikainen syntyi 15. 7. 1905 Raudussa, kuoli 23. 2. 1987 Lempäälässä. Viimeinen kotipaikka Sakkolassa oli Sipilänmäellä Suurenmäen juurella.

Hilma Helena Heiskanen os. Meskanen syntyi 8. 8. 1905 Sakkolassa, kuoli 11. 3. 1987 Tampereella. Viimeinen kotipaikka Karjalassa oli Vpl Pyhäjärvi ja viimeinen asuinpaikka Hämeenkyrö.

Helvi Maria Holttin os. Harsia synt. 12. 3. 1912 Valkjärvellä, kuoli 20. 2. 1987 Lempäälässä. Hänen viimeinen kotipaikkansa Karjalassa oli Sakkolan Häitermaa.

Tenho Aapro Räikkönen syntyi 23. 8. 1914 Valkjärvellä, kuoli 22. 2. 1987 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi ja viime-

nen kotipaikka Tampere. Menehtyi hiihtomatalla sydänkohtaukseen.

Hilma Varjama os. Ruuna syntynyt 16. 10. 1902 Sakkolan Pannusaarella, kuoli 25. 2. 1987 Helsingissä.

Vihtori Sulervo syntyi 22. 12. 1914 Raudussa, kuoli 4. 3. 1987 Raumalla. Hän muutti v. 1928 Sakkolan Häitermaahan. Toimi 48 vuotta Porin oluttehtaan palveluksessa, viimeiset 20 v. johtajana.

Hänen sotilasarvonsa oli yliluutnantti ja jatkosodan loppuvaiheessa hänelle esitettiin Mannerheim-ristiä. Hän oli jatkosodassa panssarilähtöjuntaosaston johtajana.

Anna Ojanen os. Kupana syntyi 14. 12. 1916 Sakkolan Ojaniehmässä, kuoli 14. 2. 1987 Lempäälän terveyskeskuksen sairausosastolla. Viimeinen kotipaikka Vesilahti.

Olavi Kalervo Suikkonen syntyi 13. 3. 1922 Sakkolassa, kuoli 22. 2. 1987 Helsingissä.

Työne Sikiö, o.s. Naskali, syntyi 2. 8. 1911 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 11. 3. 1987. Viimeinen kotipaikka Hattula.

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kameran, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike
om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

Kultahäät Saarijärvellä 21. 2. 1987

Aura os. Koiranen ja Väinö Lahtinen ovat olleet avioliitossa 50 vuotta. Kultahääparin lisäksi on hääkuvassa vasemmalta poikansa Pekka ja Heikki, tyttärensä Ritva ja Heikin pojat Antti ja Ville.

Aura Lahtisen kotikylä Sakkolassa oli Kiviniemi.

Uusia ylioppilaita

Tampereen Sammon lukioista: Merja Helena Kanervisto. Isovanhemmat Liisa os. Laamanen ja Martti Karonen Sakkolan Sipilänmäeltä.

Neljä sukupolvea Kiuruja

Kuvassa Ilpo -27, Aukusti -84, Henri -02 ja Aaro -52. Jo viime numerossa kerroimme, että Aukusti täytti 85 v. Keminmaan Laurilassa. Lapset perheineen kävivät onnittelemassa päivänsankaria.

Ylennys

Kapteeniksi on päivämäärällä 1. 3. 1987 ylennetty yliluutnantti Jorma Jaakkoräy Kainuun Prikaatin Tykistörykmentissä. Hän on syntynyt Sakkolan Hovinkylässä ja vanhempansa ovat Hellin ja Kaino Rytty.

SAKKOLALAISTEN LINJA-AUTORETKI HELLUNTAILAUANTAINA 6 KESÄKUUTA 1987 KESÄLAHDEN VILLALAN KYLÄ-KIRKKOON. ILMOITTAUTUMISET TOUKOKUUN 15 PÄIVÄÄN MENNESSÄ ESKO KALLONEN, 37560 KULJU, puh. (931) 676 000 työ tai (931) 676 603 koti, SAMPPA VISKARI, 35100 ORIVESI AS, puh. (935) 1212. — Ilmoittautua voi myös Yrjö Raaskalle Vesilahti ja Toivo Ukkonen Punkalaidun.

Vuosia täyttäneitä

85 VUOTTA täytti 15. 2. 1987 Emma Kuoppo os. Huuska Valkeakoskella. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Röykkylä.

70 VUOTTA täytti 13. 3. 1987 maanviljelijä Martti Erkki Koppa nen Vammalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkalan Kovero-oja.

50 VUOTTA täytti 21. 3. 1987 Veikko Huuska Punkalaitumella. Hän on syntynyt Sakkolan Röykkylässä.

Urheilu on hänelle ollut päällimäinen harrastus. Hän on saavuttanut piirin mestaruuksia kestävyysmatkoilla ja hiihdossa. Punkalaitumen Kunnan johtokunnassa on 30 vuoden aikainen kokemus. Hän on kunnan liikuntalautakunnan puheenjohtaja. Viime vuonna hänet palkittiin kiertopalkinnolla joka annetaan ansioituneelle Punkalaitumen Kunnan jäsenelle. Hän kuuluu Punkalaitumen kirkkovaltuustoon ja kirkkoneuvostoon ja laulaa myös kirkkokuorossa.

70 VUOTTA täytti 21. 3. 1987 Nestori Kurki Nokialla. Entinen kotikylä oli Sakkolan Kirkonkylä.

75 VUOTTA täytti 25. 2. 1987 Aune Mustamo os. Aho Saarijävellä. Hän on vuosien mittaan kirjoittanut muistiin runsaasti kansanperinnettä. Suvannon Seudulle hän on postittanut runsaasti valokuvia, sekä rauhan aikaisesta elämästä, sotien ajalta sekä siirtoväen vuosilta. Myös kirjoittajana hän on "Ahon tyttönä" ahkeroinut Suvannon Seudun sivuilla.

Myöhästyneet onnittelut ja toivomme hänen vielä tervehtyvän niin, että voisi vielä avustaa lehteämme muistelmillaan!

70 VUOTTA täytti 27. 4. 1987 Unelma Nurminen ent. Pappinen os. Muukka. Hän on syntynyt Raudussa ja viimeinen kotikylä Karjalassa oli Lapinlahti. Nykyinen kotipaikka on Uusikaupunki.

80 VUOTTA täytti 23. 3. 1987 Eino Laamanen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

60 VUOTTA täytti 22. 1. 1987 Elli Ruusu maa os. Leppänen Huitisissa. Entinen kotikylä oli Sakkolan Lapinlahti.

50 VUOTTA täytti 11. 3. 1987 Tuomas Kalervo Jääskeläinen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä.

LÄÄKETIETEEN LISENSIAATIN

tutkinnon on Tampereen Yliopistosuorittanut Elin Laamanen. Vanhemmat Sirkka ja Matti Laamanen, isä kotoisin Sakkolan Sipilänmäeltä.

Eduskunta

Yht.maist. Anneli Taina os. Jussila pääsi eduskuntaan tämän vuoden maaliskuun valtiollisissa vaaleissa. Hänen vanhempansa olivat edesmenneet Jenny os. Lamppu ja Toivo Jussila Tampereelta. Äidin syntymäkylä Sakkolan Röykkylä.

Ura uurtamista pienest pittäi V

Suomi-Filmist lähetty mie olinki vappoa taiteilija, "free-lancer", valmis vaik toas aukomoa uusii urrii. Ja uusil aloilha mie läksi ajahummoa-ki, niiko nyt näyteikkunasomistajaks Helanteri kangaskauppoa Pohjois-Espal.

Se ol niitä aikoi ko sova uhka alko leijuu päijemme peäl. Syntyseuvullai kotkannaksel YH-joukot huhkiit linnotushommis ja peäkaupungi liikemoailmoa alko mullistoa mainostomistovillitys. Kolme Ateneumist valmistunutta mainosmiehe alkuu panitit sukunimmies alkukirjaimet yh-

tie ja synnyttiit mainostoimisto SEK:in, ensimmäise sellase ko hoitel erliikelaitoksii mainosajoi.

Enneaikoa ko mainonta ei viel olt järi monsäikeistä, mahtu SEK:ä työkentteä sellanekki ko näyteikkunapalvelu. Vastapeätä mui työpaikkaa Etelä-Espal oli kilpaileva kangaskauppa Lassila&Tikanoja (jälkieppäi Tiklas) minkä näyteikkunat somistettii mainostoimisto SEK:ä toimest.

Tovenki — siin olliit Helanter ja Tiklas kilpailemas keskenneä samal roasoa ko mui kilpailijannai ol oikija mainostoimisto.

Liek hyö sekkiläist nähniit mui ikkunai ikkeä ko työnäyttein mut nii siin kuiteki käi, jot enne ko mie kerkesi puoltakoa vuotta Helanteril van-

”Ei maha mittää.”

Tuota sanontaa muistan kuulleen usein siellä Karjalan seuduilla. Merkitsikö se antautumista vastoin käymisille vai oliko se tarmottomuutta olla mahtamatta tapauksissa, joita tosiaan olisi voinut muuttaa. Helpohan on antaa periksi ja mukautua "kun ei maha mittää!" Siinä ehkä on karjalaisen luonteen kyky ottaa vastaan vaikeuksia ja mukautua nopeasti uusiin oloihin. Siksi ehkä karjalainen iloitsee vähästäkin ja välttää muutistressit. "Kun ei maha mittää" vie helpotuksen valtaan. Ei ole itesyytöstä, ei kyvyttömyyden tunnetta. On vain hiljaista unohtamisen yritystä ja ilon etsintää muistojen mailta.

Karjalaisia voi hyvin verrata arabeihin, jotka yhä yrittävät saada takaisin entisiä asuinpaikkojaan. Niinhän olisivat karjalaisetkin voineet alkaa pyrkiä takaisin Karjalaan ja samalla kuulua Suomeen.

Muu Suomi otti karjalaiset huomansa vaikeuksista huolimatta luo-

vuttaen maita siirtolaisperheille. Miksi eivät arabit tehneet samoin? Ehkä on ero olosuhteissa, joita ei ulkopuoliset käsittä vierailla mailla, mutta sitenkin ehkä heidänkin olisi parempi sanoa: "Ei maha mittää". Kuinka monesti ikävästä asiasta olisi selvitty surutta ilman verenvuodatusta, ilman terrorismia. Voisivathan arabitkin etsiä uutta elämää toisilla asuinsijoilla, mukautuen asoihin, joita ei voi muuttaa. Se kysyy henkistä voimaa. Nöyryyttäkin. Mutta ennen kaikkea itsehillintää ja suurta viisautta.

Antaa karjalaisten laulaa kaipausta maailman parhaimpaan seutuun. Kaipaus on jaloimpia tunteita. Kaipaus tulee varmasti elämään vielä uusillakin sukupolvilla, jotka eivät edes enää omista välittömiä muistoja noilta ihanilta seuduilta. Ja sille "ei maha mittää". Ja sille ei tarvitse mahtaakaan.

Muistelkaa, muistelkaa, kaivatkaa, kaivatkaa sinne entisille maille. Kautiit kaipauslaulut lohduttavat ja innostavat uusiin yrityksiin luoda yhä enemmän karjalaista tunnelmaa kaikkialle. On onnellista olla karjalainen ja sill ei tosiaankaan maha mittää.

Klaudia

heta, otettii miut sielt SEK:ii sammoi hommi.

SEK:is äkkäsiit kohtsilteä jot mie ossoan muutaki ko laitella rätilöi näyteikkunaa. Peäsin oikei toimistotehtävii, piirustamoa ja suunnittelemaa. Nii jot siin tul samantein alettuu mainostoimistouraki.

Sillo eletti kolkytluvu viimistä vuotta, ja siie vuotie mahtuki monjaita tärkijöi tapahuksii — nii mui elämäs ko muuteki.

Niiko sekkii seiloamine myrskyyväl Suomelahl — juhannusreisui Suursoarie — ihva ensimmäine miul, mut muuteha se jäi vihoviimiseks. Seijälkie ei Suursoar enneä uo mahunt Suomel kartal.

Elokuus tul kuluniekii jämttist viis vuotta siint ko olin peäst ilmatorjunnast sivilii. Ikkeä ko merkkivuue kunniaks miuleki tul kutsu Santahaminoo kertausharjotuksii. Jottai outuo siin tuntu ollie ko natsattommiiki It-miehii kutsuttii sotaopi harjoitteluu. Monemoisii asjoi ja muistoloi siel mielle kihait, mut yksi kosketti minnuu eritote. Uus nuor It-ikäluokka ol marssil Santahamina moastos ja marssiisoo laulo: "Taas laulu reipas Muurilassa kaikaa, Ilmatorjunta on marssilla. . .". Viis vuotta aikasempoa Muurila leiril olin väsänt nuo sanat jenkkalauluu "Taas karjankellot kylätiellä kilkkää. . .".

Mitä likkiemmäks loppujoa vuos kulu, sitä enemmän alko sova uhka haitata suomalaista elämänmenoa. Mainosalal jeätii kaikist ensimmäiseks peukaloi pyörittämmeä, SEK:issäkkee ei olt mitteä tekemistä kelleä, uotelitii voa kutsuu "sissee". Yks toisies jälkie sin sit lähettiiki ja miuki kohalt mainostoimistoura katkes sil roasoa.

Karppase Eka

TOIMITUKSEN TUOLI

Pistetäänpä heti aluksi pakinaa Rautulaisten lehdestä ja malliksi pari katkelmaa varatuomari, suurlähettiläs Niilo Pusan kirjoituksesta:

”Varsinainen nousukausi Rautulaisten lehdessä alkoi siitä, kun päätoimittajaksi tuli syksyllä 1983 eversti

EDULLISESTI

- Kehystykset
- Taiteilijatarvikkeet
- Lahjatavarat
- Valokuvakehykset
- Kuvapalvelu
- Kamerat

Passikuvat HETI!

Ota osoitteeksi palveleva

**KEHYS- JA
LAHJAPISTE**

T:mi Valio Rauhala

Puutarhakatu 23
TAMPERE

Puh. (931) 128 575

Eros Jäske. Hänellä on koulutus pohjaa ja näkyä sekä kykyä kehittää Rautulaisten lehdestä omassa sarjassaan ylivoimainen lehti. Pitäjäjulkaisuista Rautulaisten lehti on tällä hetkellä ehdoton ykkönen...”

Annettu tunnustus, että päätoimittaja on pätevä ja innostunut asiantaan, eikä tästä ole mitään sanottavaa muuta, kuin onnittelut ”arvostelusta!”

Ainahan silloin kun toimittaja alkaa vastata lehdestä, niin sen sisältö piristyy, sillä toimittajalla on vielä uutta käyttämätöntä voimaa ja innostus pursuaa näyttämään tasoaan. Näin on oikein hyvä. Kunhan toimittaja lehteä muutaman vuosikymmenen niin ihminen vanhenee ja väsyä ainakin keski-ikäisenä alkanut. Ja jokainen toimittaja antaa oman värin lehdelle, en tarkoita puolueväriä, sekä omaksumansa mallin. Ei toisiaan tarvitse ”apinoija”. Silti on ajatuksissa epäily siitä, että onko jokin suurlähettiläs nähnytään kuin korkeintaan osan noin kahdestakymmenestä Karjalan pitäjälehddestä. Eikä yhdestä numerosta täyttä tolkkua saa koko lehden sisällöstä ja ajatussuunnasta. Täytyy tutustua, lukea ja tuumata tulosta.

Kyllä Rautulaisten lehti ansaitsee kiitokset. Hyvä lehti. Haukuttavaksi ja kiitettäväksi näitä painetaan. Eikä ole pahasta lehtien yhteistointa, eikä sekään, että joskus annetaan takaisin potut pottuina.

Suuresti lehden sisältö on riippuvainen saamastaan aineistosta, eikä liene yhdenkään lehden kohdalla niin hyvin, että heikompaakin aineistoa on käytettävä. Mitä on sitten se heikompi aineisto tai kirjoitustyyli? Se

on pohtimisen arvoinen asia. Eihän aivan henkilökohtaista sättämistä voi lehteen laittaa mutta voiko kertoa itsenäisyysajan siviili-tappelut ja -pukarit? Tämä on yksi käsittelemättömän aiheen ala. Rautulaisten lehdessä on ollut käsittelyssä sellaisia aiheita jotka meiltä on jääneet kesannolle, jos lie mennyt toisin päinkin.

Minä olen kerrottujen kaskujen ystävä. Rautulaisten lehteen on Kaino Rastas poiminut ”Ärräpää kaskuja” rautulaissyntyisestä Ylilääkäri — professori A R Klossnerista.

Tähän soppaan minä lisään vähän maustetta Raudusta: Hänen vastaanotolleen kuljetettiin hyvin heikkokuntoinen vanhempi nainen. Ja toivottiin pikaista paranemista. Klossner rähisi: — Ensimmäiset tuovat kapen luita ja hatullisen p-kaa ja sitten sanovat, että pitää tehdä ämmä äkkiisteä kuntuo!

Pappi oli kyläkerroksellaan ja tunsu tarvetta mennä istunnolle puuseehen, jonka takaluukku on pois ja alusta avoin. Kiukkuinen kukko ryntäsi kynsin liikkuviin osiin ja haavoja repi... Klossner: — Olen minä monenlaista haavaa parsinut, mutta en ennen ole kuullutkaan kukon repimästä papin pyllystä!

Näihin lääkäritarinoihin on kyllä suhtautuminen oltava hyvin väljää, sillä minunkin kuulemana on samat aiheet sovitettu niin Klossneriin kuin moneen Backmanniin ja onhan niitä juttuja ”Salos-sedästäkin”.

Kansanhuumorilla on pitkä perinne ja laaja liikkuma ala. Ensimmäisessä numerossa on tarkoitus käsitellä ruokavaliintoja, kun ne ei ”uo miu mau mukoa”.

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Kiviniemen markkinoilla

JENKKA

Säv. ja san. Olavi Huuska

Kiviniemen markkinoilla ennen kannaksella
Hevo - sia vaihtoi siellä mustalaisen Kalle,
nuorena sen silloin kokea mä sain. Kansa oli karjalaista
heimo oli siinä aina mukana. Tumma nainen kortteistansa
murre samanlaista, kaikki oli lustia se silloin ain. Oli
katsoi kohtaloita, kauppa oli aina varmaan kannattava. Oli
porsas parisniekkoi siellä Sakkolasta tullu rotuporsaita ne aina
helppoheikki suustansa niin runollinen heppu, kauppa kävi, kaikki meni
olliitki. Sillo sirmakkaaki soitti mies ois'hääiha hullu,
kaupaksi. Kyllä heilui siellä tydöilläkin iloisesti peppu,

Koime Aape — liksi sitä sanottii. JOT- Kivi niemen markkinoilla

sitten pantiin seuran talol' tanssiksi.

ennen kanniaksella nuorena sen silloin kokea mä sain.

Kansa oli karjalaista, murre samanlaista, kaikki oli lustia se

silloin ain.

Fine

D. 6 a

Fine

Vieläkin Vaalimoin Mummosta

Minä olin vielä nuori tyttö ja palveluksessa Suikkasella Petäjällä, niin minulle tuli kauhea hammasärky, se oli niin kovaa hermostarkkyä, etten ollut sellaista ennen kokenut. Eihän siihen aikaan lapsien hampaita hoidettu, eikä aikuistenkaan.

Jos hammas särki, sinne laitettiin tervaa ja täppätiä — näin muistelen isojen ihmisten tehneen. Minullekin laitettiin kaikenlaisia hauteita, mutta apua ei niistä ollut. — Niin Suikkasen Elisa-emäntä sanoi minulle: — Mene nyt sinne Erkin Ämmän luo, jos hän jotain apua antaa!

Ja niin läksin kävelemään sinne, sillä eihän Petäjällä ollut kovin pitkä matka. Mutta minä pelkäsin kauheasti! Kun oli kertoneet, että sillä on käärmeitäkin tuvassa! Menin kumminkin ja pääsin sisälle, muistan, että Mummo oli hyvin lihava ja puettuna mustiin vaatteisiin ja se mökki oli niin musta... Kanoja siellä ainakin oli ja kukko. Ja ne kanatkin olivat mustia!

Hän kysyi: — Mitä asiaa sinulla on! Sanoin, että hammasta särkee niin kamalasti!

Hän neuvoi: — Ota puista niitä "tuulen hetuleita" ja niiden kanssa hautele, ja lisäsi vielä: — Siihen on käyneet ihmisten "haukkeet".

Niine hyvineni lähdin pois ja helpotuksesta huokaisin kun pääsin tielle ja lähtemään kotiin.

Ei minulla ollut antaa hänelle rahaa, enkä tiedä olisiko ottanutkaan, kun en kysynytäkään... Kun ei ollut rahaa niin hammasärkyni jatkui, eikä se yhtään parantunut, ennenkuin menin Kiviniemeen, jossa oli lääkärinä tohtori Kalke ja kun hän otti tongit käteensä ja veti hampaan pois, niin jopa helpotti, vaikka kipeää teki se hampaan poisottaminenkin.

Enkä sen jälkeen käynyt Vaalimoin Mummolle, sillä sain tarpeekseni jo yhdestä matkasta.

Kyllähän Elisa-emäntä hyvää tarjoitti kun hän minut sinne laittoi, sillä he olivat hyviä ihmisiä minua koh-

taan, että pitivät kuin omaa lastaan.

Muistan heitä aina hyvyydellä, vaikka en sieltä Vaalimoista silloin apua saanutkaan.

Muistan kotoani sellaisen tapauksen, kun olin vielä hyvin pieni ja isäni eli vielä, että minulta irtosi etuhammas. Isä sanoi, ettei siihen kasva uutta enää, kun maitohammas kerran lähti pois. Minä menin seinällä riippuvan takin sisään ja itkin kauheasti...

Kyllä minulla oli hyvä isä, mutta miksi hän silloin narrasi minua? Ei lapsia saisi sillälailla pelotella, eihän pikkuinen lapsi tiedä, että hänen ensimmäiset hampaansa lähtevät pois, mutta uudet hampaat kasvavat tilalle.

Isompana kyllä ymmärsin, että kun lapsen hammas irtosi, niin se heitettiin uunin päälle ja sanottiin: — Maitohammas kiukualle, rautahammas tilalle!

Ja nyt on ostetut tekohampaat, joita ei kivistä!

Maire Salmela

LIIKENTIEST

Tänä päivän kaik lehet ja liikennejärjestöt polottaat otsat rypys lisääntyvistä kolarloista maantiel. Syytelööt toine toistaa ja sanuot: Se o siu vika, tää taas o tuon vika. Kuka haastaa suu vaahos liia kovist nopeuksista, kuka suolast, kuka hiekast. Jokkuu veryttelyö leukojaa urist ja kene vika ne urat onkaa. Toine väittää teitä liia kapioids, toine meinaa, jot hyväst riittääp hotu. Tälläst hutekeittoo se o liikennekulttuur. Siihe sammaa keittii meinaan miekii nyt luskain tellätä.

Meikälinekii ko joka päivä marhaap illoi aamui tie pääl, nii siin panuo merkil ernäisii asjoi. Meitä o siel monelaista kumikuluttajaa ja pens-

sapolttajaa. Tälläsi mie uon tavant:

Ensimmäine tyyppi o sellane, jonka ain pittää päässä sivuitse, ol mutka, summuu ja jäätä tai jottai muuta sel last ies, minkä lävitse ei varmast nää. Jos mie mään sattaa, hää posottaap sivuitse. Jos mie mään sattaakahtakymppii, sama asja. Männessä hää roiskuttaap miult lasin umpie. Mitä täst, oha tätä vettä. Ei hyö minnuu muutekaa kovi paljo häiritse, omaa päättääh hyö tupsuhännäl jottelluot. Se heis vaa o sommaa, ko miltei ain o persauksii al pohjosmaisii tai germanski tekemä auto penki. Viime aikoin o alkant näkkyy isompai riissäkkilöi kans. Autokii o usjast "virman" päätelle kaikist lip-

puloist ja lappuloist, joil auto o törnyntty. Mut mite se selitettää, ko rekister alkaap mones tapaukses A:1. Siel päi Suomie kasvaap varmast erlainen ihmisrotu, koha ei levijäis. Mänkyöt, mie heist.

Sit toine tyyppi. Hää ajjaap keskiviiva vieres kaheksakymppii ain. Olkuo kesä vai talvi, mutkane tai suora tie, saap olla muita tiel tai ei, hää köröttellyö ommii aikojaa, eikä anna tietä. Niska vaa punottaap, eikä käännäijä katsomaa muual ko etehie. Hyö jo vähä käyvät häiriöks. Ohitse pyrkijöi o heijä takan pitkä jono. Sit sielt takant tulluop tä meijä ensimmäine tyyppi ja puikkelehtiip millo omal kaistal, millo vieraal ja männyö vaa väki sel ohitse. Jälk jos jäis, ois ko kärmie tekemä. Talvel käyp sit usjast sillie, jot jotakuta viijää Pietari puhheil. Jos tähä tavo-

Jännittävä illansuu

Syyskuun ilta alkoi hämärtyä, riihet olivat lämminneet ja sauho leijui kylän yllä. Väki valmistui aamulla alkavaan riihen puontiin. Lampussa paloi jo tulet, ilta oli pimeä, vaikka kello oli vasta vähän. Me lapset leikittiin lattialla ja äiti lopetteli askareitaan, yhtäkkiään

ulko-ovi reimastiin auki ja eteisestä kuului kiireisiä askeleita, samassa mies seisoikin jo keittiössä. Kaikki kääntyivät katsomaan, että kuka niin kiireinen tulija on. — Päivää sanottuaan tunsimme miehen naapuriksi. — Kuka sinua lennätti, niiko tuli ois perässä ollut, kysyi äiti.

taip poliissi, nii eihä tää tietukko mitää ruokkuo hänelt saa, pääsööp ko koiria veräjäst, vaik olkii osittai viikappaan.

No, sit o kolmas tyyppi. Hää ajaa yheksääkymppiä siin, mis saismännä sattaa. Siin seitsemääkymppiä, vaik vois huristaa kaheksaa. Tietys hääki köröttellyöp keskel tietä, eikä anna tillaa muil. Häneki peräs o jono. Eikä täs kaik. Annaha olla, jos häne etehiesä sattuup kuorma- tai linja-auto tai tää meijä tietukko, häne pittääki iha mite tahojaa päässä sivuitse. Usjast hää pääsyöki, vaik joskus käypkii ohittamine tarkal. Sen jälkie hää hurittelluop taas ja kerrääp noituvii autokulettajiijä taaksiesa. Mut se heis o metkaa, jot näil tyyppilöil o kopris hyvi usjast meist itää tehty auto. Toiset o riipussiloi, niitä pienempii, toiset täs naapuris tehtyi italialaise auto kopioit. Tällase tyyppi ko mie tavotan tuol tiel, nii siin pakkaa verepaine nousemaa ja tulluo tehty kirroomise syntii. Jos teist lukijoist nyt jokuu tällasel autol liikkup, pitäs kyl männä tarkistuttamaa auto nopeusmittar, säästäsittä meitä syntsäkkilöi enemmält säki täytölt, alkaat suunarut käyvä lyhviks.

Nyt ko o käyty muutama auto-kuskityyppi lävitse, lukija varmast ajattelluop, millane suhar mie itse oikei uon. A mie sanon. Sellaneha mie uon ko kaik muutkii kuskit Suomes: Ajan ain oikie, oikiaa nopeutta, ja

muutekii oikial taval. Mie uon vion, työ muut uotta vääräs, että tiämittää. Kaik autoilijatha o tälläsii, kysykää vaik kelt.

Nythä täs maas on oikei kampanja näist liikenneasjoist. Mitä jos tehtäis tälviisii: Jos miun perähein tulluo tää ensimmäine tyyppi, mie väistän sivul ja annan häne männä mənöjää, enkä noiju. Jos mie tavotan tää toise tyyppin, hää väistäap minnuu ja mie mään ohitse, mut en mää mutkas, enkä sillo, jos muita tulluo lähel vastaa. Jos tää kolmanne tyyppi taaks alkaa kertyy jonnuo, hää lisääp nopeutta, vähentääp sitä tai sit väistäap. Pääasja o, jot hää kestäap muu liikentie vauhis. Paremp tietyst olis, jos häne mittariinsa näyttäis oikei. Viel paremp olis, jos hää hukkais pois koko kärrin.

Joha tätä palstatäyvetä Suvanno Seutuu täs onkii.

Jaakkolois Juho vunukka

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M:
TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
KORISTETAKOTOITA

— Kukas minnuu nyt, muuten vaan tulit sukkelaan, sanoi mies. — Näin riihen lämpiävän, niin tulit katsomaan, että olisiko tarvis riihi miestä?

Äiti kuului sanoneen, ettei nyt tarvita, mutta seuraavalla ahoksella jos kerkiät niin tule sitten.

Me jatkettiin leikkejämme, mutta toisella korvalla kuunneltiin aikuisten puheita ja meistä tuntui, että jotain erikoista on tapahtumassa. Mies teki lähtöään monta kertaa, mutta palasi aina ovelta takaisin.

Me leikittiin mutta oltiin aivan hiljaa, ettei mitään jäisi kuulematta.

Viimein mies lähti, mutta palasi eteisestä takaisin. Silloin äiti kysyi, että mikä siul on oikei? Mie näin jo ko sie tulit ja olit ihan pois tolaltais, jot nyt ei ole kaikki oikein. Jokuu siul on...!

— Mie en uskalla männä ko riihes kummittelluo!

Nyt meitä vasta alkoi jännittämää, jotta meijäki riihes on kummitus. Eikä myö ole nähty, vaikka ollaan keskellä yötäki käyty katso-massa ettei tuli ole päässyt uunista olkiin.

— Älä hulluttele, sanoi äiti. — Siellä ei ole koskaan kummitellut. Nyt on, sanoi mies. — Mie kuulin ihan selvästi sellaista kopinaa ja suhinaa tullessani!

— No männä katsomaa, sanoi äiti ja laittoi tulen lyhtyyn.

— Uskallat sie lähtee, kysyi mies.

— Uskallanhan mie toki ommaa riihee männä, kuului äiti sanoneen

mennessään. Silloin meille tuli kiire ikkunasta katsomaan, mutta eihä me nähty, ko pelkkä lyhty, mikä meni kujasia pitkin, mutta riihen kohassa se pysähty vähäksi aikaa hävittääkseen navetan taakse, ne kun olivat peräkkäin tuvan kanssa.

Mies jäi seisomaan siihe kujasil ja vilkuili jot kumpaa päi hää lähtee, jos kiire tulloo. Yhtä pitkä matka oli hänen kottiin kuin meillekin.

Äiti aukaisi riiheoven ja huus: — Onko tääl kettää! Ei kuulunt hiire hiiskaustakaa! Eikä se lyhtykää paljo näyttänt, ni hää alko kömpii kynnykse yli riihee.

Mies huusi kujasilta: Älä mäne! Mutta äiti oli jo riihes. Hää nosti lyhtyy vähä ylemmäks ja korotti ääntään: — Onko täällä kettää?! Sillo kuului nurkast: — Nöh! Ja alkoi nassuttaa.

— Mistä sie oot tänne pääst, kun ovikin on kii, haasteli äiti. Mieskin tuli katsomaan, että kenen kanssa hää haastelee ja näki et sikaha siin on. Meijän sika. Se oli saanut ruumehuoneen oven auki ja sen kautta mennyt riiheen syömään ahtaissa pudonneita tähkiä.

No se suhina ja kopina tuntu pimiässä iha kummitukselta!

Mies lähti kottii ja sano: Ettei näistä kannata paljon haastella. — Ei kannatakkaa, sanoi äiti. Laittoi oven kiinni ja läksi sian kanssa kottii.

Me oltiin ikkunassa ja nähtiin kun lyhty palasi kottiin, mutta sen takana hämmötti jottain valkeaa... Nyt meitä alko vähä hirvittää, mutta nuorimmainen sano: Se on Siiri kun äiti peräst tulloo. Meijän sika se oli kun tarkkaan katsoi.

Äiti vei sian pahnaa, tuli tuppaa ja nauro: — Kaikkii sitä pittää sat-tuuki... Sitten hän piti meille pitkän "saarnan", ettei mitään kummituksia ole... Aina täytyy ottaa aina asioista selvä!

Eikä me peläty mitään ja asiakin unehtu vallan.

Kumminkin yhtenä iltana vähän ennen joulua, kun oltiin syömässä, niin tämä nuorimmainen rupesi mutristelemaan perunoita kuori-neen päivineen lautaselleen. — Mitä sie nyt teet, äiti kysyi.

— Teen vaan kummitukselle ruokaa. Silloin kaikki rupesivat nauramaan ja ruvettiin muistelemaan sitä syksyistä kummitusta. Jota ei ollutkaan. Muisteli

Aku Johanneksenpoika

Kesälahdelle 6. 6. 1987

Viime Suvannon Seudussa lupasimme palata lähemmin Kesälahden retken järjestelyihin.

Retki on saanut innostuneen vastaanoton, ilmoit-tautuneita on nyt noin 80, joten ainakin 2 linja-autoa lähtee Tampereen seudulta sekä lisäksi Helsingin Sakkola-Seura lähtee omalla linja-autollaan noin 40 osanottajaa mukanaan. Kokoonnumme kaikki yhdessä Villalassa pidettyyn juma-lanpalvelukseen klo 13.00.

Koska suoritamme täältä Tampereen seudulta tehtävän matkan n. 800 km yhden päivän aikana, ja kun matkan aikana on pysähdyt-tävä virkistäytymään tarpeen mukaan, olemme joutuneet järjestämään matkareitin siten, että Punkalaitu-

men ja Urjalan lenkki jää pois. Toivomme, että sieltä voitaisiin tulla Viialaan omin kulkuneuvoin.

Linja-autot lähtevät liik-keelle Orivedeltä, ne ovat Tokeen Liikenteen autoja, ja ne tuntee sinivalkoisesta väristään. Lähtö on aikainen mutta muuten emme kerkiä kunnialla perille, lohdutukseksi voidaan todeta, että lähdeittiinhän sitä ennenvanhaan riihenpuintiin vieläkin aikaisemmin.

Ruokailun olemme varanneet takaisin tullessa heti Kerimäeltä hotelli Herttuasta n. klo 6.00, seisovasta pöydästä tarjoiltuna aterian hinta on n. 50—60,— mk.

Retkellemme tulee myös mukaan rovasti Lauri Paunu Helsingistä, hän on sama sotilaspastori Paunu, joka

Sakkolan historian mukaan otti talvisodan aikana alta-ritaulun kirkosta ja lähetti sen edelleen Räisälään. Hän on lupautunut kertomaan meille taulun kohtaloista.

Retkelle voidaan ilmoit-tautua edelleen 23. 05. saakka maaliskuun Suvannon Seudussa mainituille henkilöille ja osanottomaksu voidaan suorittaa autossa. Autojen aikataulu on seuraava:

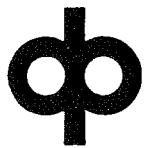
Orivesi, lähtö	klo 5.00
Tre, Vanhakirkko	5.40
Lempäälä, kirkkotori	6.10
Viiala, Kesoilasema	6.25
Toijala, kirkkotori	6.35
H:linna, linja-autoas.	7.10
Lahti, linja-autoas.-n.	8.20

reitti jatkuu Mikkeli — Savonlinna — Villala.

Esko Kallonen

Tauno Hynnä

37550 MOISIO

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739 541

VESILAHDEN OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvoa — palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1987 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoltushinnat 1 mk palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.